

Udvalget for flere unge på erhvervsuddannelsernes anbefalinger til at sikre stærke og attraktive uddannelser i Region Hovedstaden

Region Hovedstaden kommer til at mangle 38.000 faglærte allerede i 2027. Det skyldes både, at det er den region i Danmark med den laveste overgang til erhvervsuddannelserne direkte fra grundskolen, og at frafaldet fra uddannelserne er for stort; op mod 40% af eleverne falder fra deres uddannelse, og af dem vælger kun knap halvdelen at starte på en erhvervsuddannelse igen.

Samtidigt ser hele landet ind i en årrække med faldende ungdomsårgange. Flere af institutionerne i yderkommunerne har svært ved at opretholde et bæredygtigt elevgrundlag. Det udfordrer økonomien og uddannelsesmiljøerne på skolerne. Det gælder både for gymnasier og erhvervsskoler.

Et medansvar for at sikre kompetencer til fremtiden

Region Hovedstaden ønsker at tage et medansvar for at sikre de rette kompetencer til fremtiden. Det er kompetencer, som er nødvendige, hvis regionens virksomheder, offentlige som private, skal kunne understøtte den grønne omstilling og varetage vigtige velfærdsopgaver.

Derfor arbejder regionen for at sikre relevante og stærke uddannelses tilbud i hele hovedstadsgeografien. Det handler både om, at unge har tilstrækkelige og varierede uddannelses tilbud tæt på, hvor de bor. Men også, at skolerne kan udbyde attraktive fag og studieretninger og skabe et godt ungemiljø.

Regionens arbejde på uddannelsesområdet består dels i at fastlægge kapaciteten på gymnasierne og i at fordele elever til de gymnasiale uddannelser i overensstemmelse med elevernes egne ønsker og indenfor en rimelig geografisk afstand. For at sikre den brede uddannelsesdækning i regionen er regionsrådet høringsberettiget ved oprettelse af nye udbud. Det er et politisk vedtaget mål i Region Hovedstaden, at unges adgang til relevante og varierede tilbud om uddannelse i Region Hovedstaden ikke må forringes ift. 2023-niveau.

Desuden har Region Hovedstaden etableret gode samarbejder med regionens uddannelsesinstitutioner og medfinansieret en lang række indsatser, der understøtter arbejdet med at sikre stærke uddannelses tilbud og bidrager til at sikre fremtidens kompetencer.

En ny ungdomsuddannelse

I 2024 nedsatte regionsrådet et midlertidigt opgaveudvalg, *Udvalget for flere unge på erhvervsuddannelserne*. Udvalget skal sætte ekstra skub på regionens arbejde med at sikre de faglærte kompetencer, ved at styrke Region Hovedstadens indsats for at skabe gode rammer for erhvervsuddannelserne i regionen. Udvalget virker som rådgivende og politikudviklende i spørgsmål, der vedrører erhvervsuddannelser.

Samtidigt er regeringen kommet med et udspil til en reform af ungdomsuddannelserne, der potentielt vil ændre store dele af ungdomsuddannelseslandskabet, som vi kender det i dag., og som på sigt måske vil øge rekrutteringen til erhvervsuddannelserne.

Udvalget har udarbejdet fire anbefalinger, som skal understøtte det fortsatte arbejde med at sikre mere faglært arbejdskraft i Region Hovedstaden. Herunder at flere søger mod erhvervsuddannelserne, både før og efter en reform af ungdomsuddannelserne.

Anbefaling 1: De gode uddannelsesmiljøer kræver et særligt fokus og et regionalt kendskab

En omkalfatring af ungdomsuddannelserne, hvor op imod 30% af en ungdomsårgang skal gå på en ny, erhvervsrettet ungdomsuddannelse, vil få stor betydning for uddannelsesdækningen. Placeringen af den nye uddannelse bør derfor besluttet med udgangspunkt i regionernes store kendskab til uddannelsesinstitutionerne – der er ingen *one size fits all*, når det kommer til placering af nye udbud. Særligt i de større byer vil der være flere muligheder for placering af uddannelserne, og det kan få konsekvenser for de institutioner, som ikke får tildelt en epk fra 2030.

De gode ugemiljøer med stærk faglighed og godt socialt sammenhold skal sikres, også for de unge, som vælger at søge direkte ind på en erhvervsuddannelse. Det kan bedst sikres gennem campus-dannelser, hvor flere typer ungdomsuddannelser lægges samme sted.

Anbefaling 2: Kvaliteten er afgørende, hvis epk skal lykkes

En ny ungdomsuddannelse skal være et reelt, attraktivt alternativ til det almindelige gymnasium. Ellers bliver epk'en en restuddannelse for dem, som ikke har karaktergennemsnittet til at komme på stx eller hhx. Det kan kun sikres, hvis kvaliteten af uddannelsen er høj. Det kræver gode læringsmiljøer med tidssvarende værkstedsfaciliteter og dygtige undervisere, som kan være rollemodeller for de unge og vise dem andre veje end den akademiske. Den erhvervs- og professionsrettede undervisning skal tages seriøst og give uddannelsen en anden ballast end den boglige.

Epx-uddannelsens varighed på to år kan vise sig at give vanskeligheder. Det gælder både for de unge, der skal være studieparate til at starte på en videregående uddannelse og det gælder for dem, der allerede som 20-årige møder arbejdsmarkedet efter endt professionsuddannelse.

Regionen vil gerne understøtte afprøvning af nye didaktiske forløb og samarbejder mellem skoler.

Anbefaling 3: Der skal fortsat være gode indsatser rettet mod de unge uden for job og uddannelse

11.500 flere unge forventes at skulle i gymnasiet fra 2030. Men der vil fortsat være en gruppe, som af forskellige årsager ikke starter på en ungdomsuddannelse efter grundskolen. En del af dem vil kunne gribes af den forberedende grunduddannelse (fgu). Men der skal være opmærksomhed på den gruppe af unge, som nogle år efter grundskolen ikke er kommet videre i uddannelse, hvad enten de ønsker en faglært eller en boglig uddannelse. Regionen vil fortsat gerne understøtte at række ud til denne målgruppe bl.a. gennem regionens gode samarbejde med fgu institutionerne og arbejdet med den forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning.

Anbefaling 4: Der skal være gode uddannelser til den voksne målgruppe

En ny ungdomsuddannelse, epX, vil kunne bidrage til, at flere unge søger mod de erhvervsfaglige uddannelser på sigt. Men erhvervsuddannelserne skal fortsat være et attraktivt valg for den voksne målgruppe. På SOSU-uddannelserne er over halvdelen af eleverne, som starter på uddannelsen, over 30 år. Tilgangen af den voksne målgruppe skal fortsat være et vigtigt politisk fokus, så vi også ad den vej sikrer kompetent arbejdskraft til fremtiden. Det gælder både de voksne ufaglærte, men også tilgangen fra fgu og fra stx og hhx, også efter 2030. Selvom stx og hhx skal forberede til de lange videregående uddannelser, så vil der fortsat være unge på de uddannelser, for hvem en erhvervs- eller professionsuddannelse er det rigtige valg.

Samtidigt er livslang læring vigtig, det skal fx fortsat være fokus på mulighederne med en merituddannelse, som kan sikre vigtige hænder til regions velfærdstilbud. Regionen ønsker at understøtte arbejdet med at synliggøre mulighederne for den voksne gruppe.

Anbefaling 5: Husk fokus på stærke og attraktive ungdomsuddannelser – også inden 2030

Arbejdsmarkedet mangler allerede i dag faglært arbejdskraft. I Region Hovedstaden vil der i 2027 mangle 32.000 faglærte. Derfor skal vi ikke læne os tilbage og vente på en løsning i 2030. Erhvervsuddannelserne skal styrkes, og der skal arbejdes med rekruttering til og mindsket frafald på uddannelserne, ligesom de erfaringer, som skabes på de nye klimaerhvervsskoler, skal komme alle erhvervsskoler til gode. De gode erfaringer, som allerede er skabt

gennem partnerskaber og projekter, skal også i spil, når den nye uddannelse skal etableres.

Finansieringen af ungdomsuddannelserne skal være på plads, også inden 2030. Det gælder både for erhvervsskoler og gymnasier. De unge, som starter på en ungdomsuddannelse de kommende år, skal også have en attraktiv uddannelse, som giver dem de rette forudsætninger for videre uddannelse.

Det videre arbejde

Region Hovedstaden vil i den kommende tid samle parterne og facilitere den nødvendige dialog og de samarbejder, som skal være med til at få en ny ungdomsuddannelse godt fra start. Det skal ske både gennem strategiske drøftelser og ved konkrete samarbejder mellem uddannelsesinstitutioner, hvor regionen bl.a. kan være med til at finansiere prøvehandling relateret til en ny epx.

Dialogen vil bl.a. ske gennem Fremtidens Kompetenceråd, Børne- og Uddannelsesministeriet og arbejdsmarkedets parter.